Маріупольський державний університет
Наукова бібліотека

Літопис театрального життя Маріуполя

Віртуальна виставка видань з фонду НБ МДУ

Маріуполь – 2016

Пролог

Сторінками історії театрального Маріуполя

Загальна характеристика

1847 р.

У Маріуполі відбулася ***перша театральна вистава***.
Приїжджа трупа під керівництвом антрепренера З.І.Виноградова давала спектаклі в орендованій коморі купця Логофетова На Єкатерининській вулиці (нині – пр.Леніна), переобладнаній під зал для глядачівз імпровізованою сценою
(*«Весь Мариуполь», с. 54; мат. Інтернет-сайтів*).

История мариупольского театра // Донецкий академический ордена Почета областной русский драматический театр г. Мариуполь: официальный сайт. – Режим доступа: http://dramtheatre.com.ua/istorija.html.

1850–1860-і рр.

В коморі свого двора місцевий житель ***Попів*** влаштував перше театральне приміщення – «***Храм музи Мельпомени***», у якому протягом декількох сезонів виступали трупи за участю провінційних акторів того часу (*за мат. Інтернет-сайтів*).

Донецький академічний драматичний театр м. Маріуполя. Історія // Zabytki: сайт, присвячений пам'яткам України. – Режим доступу: http://zabytki.in.ua/uk/567/dramatichniy-teatr-mariupolya.

Яруцкий Л. Старейший в Украине : из истории Донецкого областного драматического театра (г.Мариуполь) [история профессионального театра в Мариуполе от его создания в 1878 г. и возрождения в 1959 г. до конца XX в.] / Л.Яруцкий. – Мариуполь : Приазовский рабочий, 1998. – 104 с.

ББК 85.3(4Укр)
Місце збер.: АНХЛ, чз1, ФРЦК

Сухоруков В. Хранитель древностей [изучение истории нашего края, в т.ч. истории мариупольского театра, ***Л.Яруцким***] / В.Сухоруков // Сеферов И. Лев Яруцкий. Вспоминают друзья : очерки, воспоминания / И.Сеферов. – Мариуполь : Азовье, 2006. – С. 115–120.

ББК 63.3(4Укр-2Мариуполь)
Місце збер.: чз1

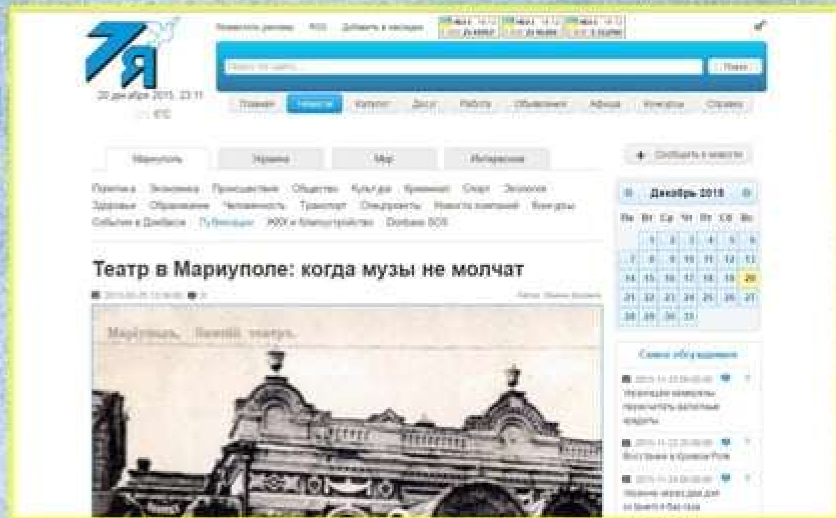
Яруцкий Л.Д. Дорога длиною в столетье. Театр в Мариуполе [из истории становления и развития профессионального театра в Мариуполе в 1878–1959 гг.] / Л.Д.Яруцкий // Яруцкий Л.Д. Мариупольская старина : рассказы краеведа / Л.Д.Яруцкий. – М. : Советский писатель, 1991. – С. 171–243.

ББК 63.3(4Укр-2Мариуполь)
Місце збер.: ФРЦК, чз1

Яруцкий Л.Д. Дорога длиною в столетье. Театр в Мариуполе [из истории становления и развития профессионального театра в Мариуполе в 1878–1959 гг.] / Л.Д.Яруцкий // Яруцкий Л.Д. Мариупольская старина : рассказы краеведа / Л.Д.Яруцкий. – 2-е изд., доп. – Мариуполь : МФ ООО типография «Новый мир», 2008. – С. 80–109.

ББК 63.3(4Укр-2Мариуполь)
Місце збер.: ФРЦК, чз1

Джувага В. Театр в Мариуполе: когда музы не молчат [три этапа в истории Мариупольского театра, 1878 -2013: к 135-летию театра] / В.Джувага // 7ya-media : информационный портал. – 2013. – 25 марта. – Режим доступа к ст.: http://7ya-media.com/news/view/teatr-v-mariupole-kogda-muzy-ne-molchat.

Дія перша

Історія театру у нашому місті до відродження професійної трупи

Кін. XIX до сер. XX ст.

Сцена 1

Зимовий театр В.Л.Шаповалова

Епізод 1

Виникнення першої професійної трупи

Весь Мариуполь

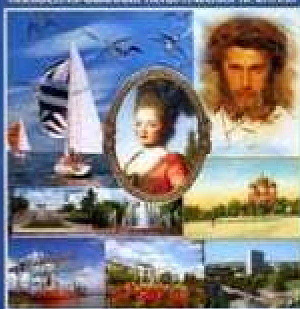
Хроника Фотоальбом

Весь Мариуполь

1778 2008

Иллюстрированная историческая хроника

1878 р.

У Маріуполі створена перша професійна ***театральна трупа*** під керівництвом В.Л.Шаповалова, який арендував приміщення для театру. Здійснено постановку більш 22 п'єс, у тому числі: «Російське весілля», «Царська наречена», «Людина, яка сміється» (*«Весь Мариуполь», с. 61*).

8 листопада 1886 р.

Відбулося ***відкриття спеціального театрального будинку*** – «концертного залу», побудованого на кошти В.Л.Шаповалова (нині на цьому місці – житловий будинок: пр. Леніна, 24). Театральний сезон відкрився постановкою п'єси М.Гоголя «Ревізор» (*«Весь Мариуполь», с. 63*).

Весь Мариуполь. Хроника. Фотоальбом: справочное издание / ред. В.В.Маликов. – Мариуполь: СПД Маликов, 2007. – 320 с.

ББК 63.3(4Укр-2Мариуполь)
Місце збер.: ФРЦК, ІБВ

Петрашевский А.Ф. Восьмой день экскурсии – 23 апреля : Театр в Мариуполе ; Мариупольское музыкально-драматическое общество / А.Ф.Петрашевский // Мариуполь и его окрестности: отчет об учебных экскурсиях Мариупольской Александровской гимназии / под ред. Г.И.Тимошевского . – Репринт. изд. – Мариуполь : Типо-Литография А.А.Франтова, 1892. – С. 291–299.

ББК 63.3(4Укр-2Мариуполь)
Місце збер.: ЕБ

Мариуполь и его окрестности: отчет об учебных экскурсиях Мариупольской Александровской гимназии / под ред. Г.И.Тимошевского. – Мариуполь : Типо-Литография А.А.Франтова, 1892. – 581 с. // Електронна бібліотека "Культура України". – Режим доступу: http://elib.nplu.org/view.html?&id=3738.

А.Ф.Петрашевский
http://denistopal.livejournal.com/7610.html

Яруцкий Л.Д. Дорога длиною в столетье. Театр в Мариуполе : 1. Храм музы Мельпомены [возникновение профессиональной труппы в Мариуполе; ***А.Ф.Петрашевский*** – первый историк Мариупольского театра] / Л.Д.Яруцкий // Яруцкий Л.Д. Мариупольская старина : рассказы краеведа / Л.Д.Яруцкий. – 2-е изд., доп. – Мариуполь : МФ ООО типография «Новый мир», 2008. – С. 81–83.

ББК 63.3(4Укр-2Мариуполь)
Місце збер.: ФРЦК, чз1

Демідко О.О. Благодійна діяльність Маріупольського театру (кінець XIX – початок XX століття) / О.О.Демідко // Актуальні проблеми гуманітарних та природничих наук. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м.Одеса, 3–4 квітня 2015 р.) : у 2-х ч. – Херсон : Видавничий дім «Гельветика», 2015. – Ч. 2. – С. 117–119. – Режим доступу до зб.: http://molodyvcheny.in.ua/ru/conf/cult/archive/158/.

Демідко О.О. Соціокультурні умови творчого становлення Донецького академічного ордена пошани обласного російського драматичного театру (м.Маріуполь) в початковий період його діяльності в контексті культури регіону [XIX – початок XX ст.: театр Шаповалова; театральне мистецтво у дореволюційні роки] / О.О.Демідко // Вісник Маріупольського державного університету. Сер.: Філософія, культурологія, соціологія. – 2013. – Вип. 6. – С. 29–33. – Режим доступу до зб.: http://mdu.in.ua/Nauch/VESTNIK/philosophy/vipusk_6.pdf.

ББК 94
Місце збер.: чз1

Яруцкий Л.Д. Дорога длиною в столетье. Театр в Мариуполе : 2. Рубежный год [первые упоминания в прессе о театральной труппе под управлением В,Л.Шаповалова] ; **3. Одна, но пламенная страсть** [В.Л.Шаповалов – основатель Мариупольского театра] ; **4. Концертный зал Шаповалова** [из истории строительства первого стационарного театра в Мариуполе] / Л.Д.Яруцкий // Яруцкий Л.Д. Мариупольская старина : рассказы краеведа / Л.Д.Яруцкий. – 2-е изд., доп. – Мариуполь : МФ ООО типография «Новый мир», 2008. – С. 83–90.

ББК 63.3(4Укр-2Мариуполь)
Місце збер.: ФРЦК, чз1

Сцена 1

Зимовий театр В.Л.Шаповалова

Епізод 2

З історії будівництва стаціонарного театру

Проценко А.Д. Улица Екатерининская [из истории здания, в котором располагались Зимний театр В.Л.Шаповалова, театр Уварова, Государственный греческий Мариупольский театр (сейчас на его месте – жилой дом №24 по пр.Ленина); фрагменты биографии ***В.Л.Шаповалова***] / А.Д.Проценко // Проценко А.Д. Улицами старого Мариуполя : художественно-документальные очерки / А.Д.Проценко. – 3-е изд., доп. – Мариуполь : Азовье, 2006. – С. 25–40.

ББК 63.3(4Укр-2Мариуполь)

Місце збер.: чз1

Проценко А.Д. Улицы Мариуполя. Екатерининская [из истории здания, в котором располагались Зимний театр ***В.Л.Шаповалова***] / А.Д.Проценко // ХРОНОС. – 2005. – №10. – С. 6.

Місце збер.: чз1

Маріуполь. Зимовий театр,
збудований В.Л.Шаповаловим (поч. XX ст.)

Будинок №24 на пр. Леніна,
на місці якого знаходився
Зимовий театр
(авт. фото 2013 р.)

Сцена 1

Зимовий театр В.Л.Шаповалова

Епізод 3

Брати В.Л. та І.Л. Шаповалови (Кечеджи)

В.Л.Шаповалов
(*Кечеджи*)

Яруцкий Л. Основатель Мариупольского театра [***В.Л.Шаповалов*** (Кечеджи)] / Л.Яруцкий // Яруцкий Л. Выдающиеся греки-мариупольцы / Л.Яруцкий. – Мариуполь, 1991. – С. 17–18.

ББК 63.3(4Укр-2Мариуполь)
Місце збер.: ФРЦК, чз1

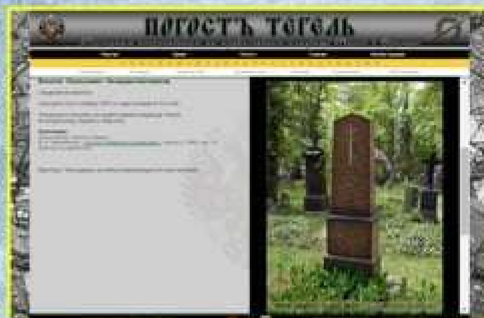
Папуш И.А. Шаповалов (Кечеджи) Василий Леонтьевич (Елевферьевич) / И.А.Папуш // Папуш И. А. Творческая деятельность греков Приазовья. Конец XIX–XX век : энциклопедический справочник / И.А.Папуш. – Мариуполь : Приазовский рабочий, 2000. – С. 146–147.

ББК 63.3(4Укр=Гре)
Місце збер.: ФРЦК, чз1

Яруцкий Л.Д. Дорога длиною в столетье. Театр в Мариуполе : 7. Шаповаловы – семья театральная [братья ***В.Л.Шаповалов*** и ***И.Л.Шаповалов***; сын ***Михаил*** и внук ***Валерий*** В.Л.Шаповалова] / Л.Д.Яруцкий // Яруцкий Л.Д. Мариупольская старина : рассказы краеведа / Л.Д.Яруцкий. – 2-е изд., доп. – Мариуполь : МФ ООО типография «Новый мир», 2008. – С. 97–99.

ББК 63.3(4Укр-2Мариуполь)
Місце збер.: ФРЦК, чз1

Василій Леонтійович Кечеджи-Шаповалов
(1 листопада 1845 р., Маріуполь – 26 листопада 1897 р., Берлін).
Похований в Берліні на православному цвинтарі Тегель
(інф. надано *А.В.Гельвіх* з сайту «Погост Тегель»; за мат. видання: *Чернопятов В. И. Русский некрополь за границей, выпуск 2, 1909, с. 22*).

Василий Леоньтьевич Кечерджи-Шаповалов / фото А. Клюндера // Погост Тегель: списки россиян, похороненных на православном кладбище в Берлине. – Режим доступа: http://pogost-tegel.info/index.php?id=1094.

Ілля Леонтійович Кечеджи-Шаповалов
(1852–1909).
Похований в Маріуполі на старому православному цвинтарі у центрі міста (авт. фото 2007 р.).

Сцена 2

Театральний Маріуполь у перші десятиліття XX ст.: театри Уварова, братів Яковенко (цирк) та ін.

Весна 1904 р.
Маріупольська міська дума арендувала у ***Уварова*** (Концертний зал В.Л.Шаповалова перейшов до нього) Зимовий театр на шість років (*«Мариупольская старина», 2-е вид., с. 101*).

Листопад 1908 р.
У театрі ***І. І.Уварова***, що був у минулому Концертним залом, дана п'єса А.М.Островського «Гроза», представлена трупою російської драми і комедії дирекції Є.Є.Махоткіна.
В цирку ***братів Яковенко*** російсько-малоруською трупою під управлінням Льва Сабініна поставлена п'єса «Крадене щастя» (*«Весь Мариуполь», с. 95*).

31 серпня 1913 р.
В ***Народному будинку при заводі*** «***Нікополь***» – ***бенефіс Марка Сагайдачного***. Була представлена нова п'єса, яка тільки що вийшла з цензури, драма в 5-ти діях «Крик життя» (*«Весь Мариуполь», с. 103*).

3 серпня 1919 р.
В приміщенні театру «***Солей***» відбувся ***благочинний спектакль***, весь чистий збір від якого поступив на користь Добровольчої армії (*«Весь Мариуполь», с. 123*).

24 грудня 1921 р.
В театрі (колишнє «***XX століття***») відбувся літературно-вокальний вечір, присвячений 100-річному ювілею М.О.Некрасова (*«Весь Мариуполь», с. 127*).

МАРІУПОЛЬСКАЯ ЖИЗНЬ

Годъ изданія 5-й

Выходитъ ежедневно кромѣ Понедѣльниковъ и дней послѣпраздничныхъ

Театръ „Уварова"

1. Журналъ Пате

Неосторожный шагъ

Зубной врачъ Рапопортъ

Хирургическая лечебница

Магазинъ Бр. Гольдр...

Театръ „Одеонъ"

2. Пате-Журналъ

Величайшая тайна Бастиліи

РЕВОЛЮЦІОННОЕ СЛОВО

№ 11

Театръ „Гигантъ"

„Кулисы экрана"

„Блуждающіе огни"

Какъ онѣ лгутъ

МАРІУПОЛ... ЖИЗ...

Годъ изданія 7-й

Выходитъ ежедневно кромѣ понедѣльн...

Италянской оперы

Бр. Гонсалецъ

Джіаконда

Травіата

Театръ „Маріонъ"

Волчья яма

Въ тѣни Авроры

Нещасне кохання

Большой выборъ

Афіші театрів у газетах 1910-1918 рр.

(*за мат. Інтернет*)

1920-і рр.
У Маріуполі працював драматичний колектив «***Новий театр***»
під управлінням ***А.Н.Борисоглебського***
(*за мат. сайтів з історії Маріупольського театру*).

Яруцкий Л.Д. Дорога длиною в столетье. Театр в Мариуполе : 11. Годы больших испытаний [Мариупольский театр в ***1920–1930-е гг.***] / Л.Д.Яруцкий // Яруцкий Л.Д. Мариупольская старина : рассказы краеведа / Л.Д.Яруцкий. – 2-е изд., доп. – Мариуполь : МФ ООО типография «Новый мир», 2008. – С. 104–105.

ББК 63.3(4Укр-2Мариуполь)
Місце збер.: ФРЦК, чз1

Демідко О.О. Особливості формування театральної культури Маріуполя у 20-30-ті роки XX століття [загальні тенденції розвитку театру, основні проблеми та шляхи їх вирішення у вказаний період, роль гастролюючих труп і відтворення власного театру] / О.О.Демідко // Вісник Маріупольського державного університету. Сер.: Філософія, культурологія, соціологія. – 2014. – Вип. 7. – С. 65–65. – Режим доступу до зб.: http://mdu.in.ua/Nauch/VESTNIK/philosophy/vipusk_7.pdf.

16 липня 1934 р.
До Маріуполя прибув на гастролі Ленінградський Великий драматичний театр імені М. Горького. До початку гастролей в міському парку культури і відпочинку був побудований (за 45 днів) літній театр (*«Весь Мариуполь», с. 146*).

Будинок літнього театру. 1934 р.

Раковина естради у Міському саді була побудована ще наприкінці XIX ст., отже у 1934 р. Мова йшла про «ще один», або про «великий» літній театр на 1100 місць (*«150 лет в жизни города», с. 9–10*).

Естрада. Кінець XIX ст.

150 лет в жизни города [Мариуполь. ***Городской сад***, основанный в 1863 г.] : буклет / под ред. Р.П.Божко ; фото О.А.Павлюк. – Мариуполь, 2013. – 22 с.

ББК 63.3(4Укр-2Мариуполь)
Місце збер.: ФРЦК, чз1

1934 р.
На основі міського драматичного театру створено ***Вседонецький музично-драматичний театр*** з постійним перебуванням в Маріуполі (худ. керівник – А.Н.Смирнов, головний режисер – А.В.Іскандер)
(*за мат. сайтів з історії Маріупольського театру*).

18 квітня 1936 р.
В міському театрі відбулася зустріч із заслуженим артистом республіки, оперним співаком ***Михайлом Степановичем Грішко***
(*«Весь Мариуполь», с. 148*).

Листопад 1936 р.
Маріупольський державний російський музичний драматичний театр показує п'єсу А. Корнейчука «Платон Кречет»
(*«Весь Мариуполь», с. 149*).

Сцена 3

Маріупольський грецький театр

М.І.Шалдивран – директор Маріупольського грецького театру
(*«Весь Мариуполь», с. 147*)

1932 р.
В Маріуполі був відкритий ***Державний грецький робочо-селянський театр***
(*«Весь Мариуполь», с. 144*).

Богадица Т. Театр – взгляд сквозь столетия [Мариупольский государственный греческий театр] / Т.Богадица // Хронос. – 2012. – №4. – С. 3.
Місце збер.: чз1

Проценко А. Государственный греческий национальный театр в Мариуполе / А.Проценко // Эллины Украины. – 2012. – №2. – С. 6–7.
Місце збер.: чз1

Проценко А. Государственный греческий национальный театр в Мариуполе : к 80-летию со дня основания / А.Проценко // Приазовский рабочий. – 2012. – 18 янв. (№9). – С. 4.
Місце збер.: чз1

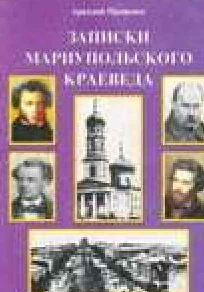

Проценко А. Годы, спектакли, трагедия : из истории первого Государственного греческого рабоче-колхозного театра в Мариуполе / А.Проценко. – Мариуполь : Мариупольское общество греков, 1999. – 72 с.

ББК 85(4Укр)
Місце збер.: ФРЦК, чз1

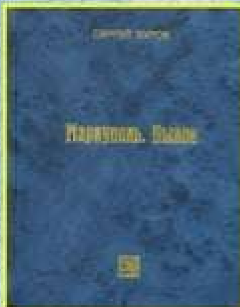
Проценко А. Годы, спектакли, трагедия : из истории первого Государственного греческого рабоче-колхозного театра в Мариуполе / А.Проценко // Проценко А. Записки мариупольского краеведа : Строки. Имена. Находки / А.Проценко. – 3-е изд., испр. и доп. – Мариуполь : ПМЦ ОАО МК «Азовсталь», 2000. – С. 202–234.

ББК 63.3(4Укр-2Мариуполь)
Місце збер.: ФРЦК, чз1

Проценко А. Расцвет и трагедия греческого театра Мариуполя [отрывки из книги «Годы, спектакли, трагедия»] / А.Проценко // Хронос. – 2012. – №2. – С. 3.

Місце збер.: чз1

Буров С. Исчезнувший театр [из истории ***Мариупольского греческого театра***; роль ***И.А.Налчаджи*** в изучении истории и увековечивании памяти о данном театре] / С.Буров // Буров С. Мариуполь. Былое / С.Буров. – Мариуполь, 2003. – С. 397–399.

ББК 63.3(4Укр-2Мариуполь)
Місце збер.: ФРЦК, чз1

Буров С. Исчезнувший театр [из истории Мариупольского греческого театра; роль ***И.А.Налчаджи*** в изучении истории и увековечивании памяти о данном театре] / С.Буров // Старый Мариуполь. История Мариуполя : краеведческий сайт. – Режим доступа к ст.: http://old-mariupol.com.ua/ischeznuvshij-teatr/.

Буров С. Актер, режиссер, общественник : К 80-летию Игоря Налчаджи / С.Буров // Ильичевец. – 2015. – 23 июля (№77). – Режим доступа к ст.: http://ilich.in.ua/news.php?id=67977.

Місце збер.: чз1

І.А.Налчаджи

http://old-mariupol.com.ua/igor-nalchadzhi/

«Игорь Андреевич … по крупицам собирал материалы по истории греческого театра в Мариуполе, режиссер и актеры которого стали жертвами политического террора. Благодаря его инициативе и настойчивости на доме №24 по проспекту Ленина установлена мемориальная доска в память о греческом театре.»

С.Буров

Буров С. Игорь Налчаджи / С.Буров // Вечерний Мариуполь. – 2010. – 17 марта (№9). – С. 21. – Режим доступа к ст.: http://www.vecherka.com.ua/news.php?full=1897.

Пр. Леніна, 24. На цьому місці знаходився будинок, у якому працював Маріупольський грецький театр

(авт. фото 2013 р.)

Демідко О.О. Театральне мистецтво північноприазовський греків в історичній ретроспективі [основні тенденції розвитку маріупольського грецького театру, специфіка репертуару, творчі пошуки акторського складу; роль театрального мистецтва північноприазовських греків у культурному та громадському розвитку регіону у 30-ті рр. XX ст.] / О.О.Демідко // Вісник Маріупольського державного університету. Сер.: Філософія, культурологія, соціологія. – 2014. – Вип. 8. – С. 33–37. – Режим доступу до зб.: http://mdu.in.ua/Nauch/VESTNIK/philosophy/vipusk_8.pdf.

ББК 94 Місце збер.: ЕБ

Демідко О.О. Маріупольський державний грецький театр у культурно-мистецькому просторі північного Приазов'я (1932–1937 рр.) / О.А.Демідко // Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку : зб. наук. праць / Рівнен. держ. гуманіст. ун-т. – Вип. 20 : в 2-х т. – Т. 1 / редкол.: А.Г.Бакануроький, С.В.Виткалов. – Рівне : РДГУ, 2014. – С. 100–105. – Режим доступу: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21D

.

Проценко А. История одной экспедиции [лингвистическая экспедиция 1933 г. по изучению диалектов греческого языка, в которой принимали участие артисты ***Государственного греческого театра в Мариуполе***] / А.Проценко // Хронос. – 2009. – №4. – С. 8.

Місце збер.: чз1

Грудень 1937 р.
У Маріуполі, як і по всій країні, пройшли масові репресії. Арештовані сотні ні в чому не повинних людей. Закритий *Маріупольський державний грецький театр* (*«Весь Мариуполь»*, с. 152).

Захарова Г. Расстрелянный греческий театр: к 80-летию основания Мариупольского Государственного греческого театра [создание, творческая жизнь и репрессии работников Мариупольского Государственного греческого театра 1932–1938 гг.] / Г.Захарова. – Мариуполь : Новый мир, 2012. – 124 с.

ББК 63.3(4Укр-2Мариуполь)
Місце збер.: ФРЦК

Захарова Г. Трагедия Мариупольского греческого театра [создание, творческая жизнь и репрессии работников Мариупольского Государственного греческого театра 1932–1938 гг.] / Г.Захарова // Приазовский рабочий. – 2012. – 16 февр. (№30). – Режим доступа к ст.: http://pr.ua/news.php?new=17112.

Місце збер.: чз1

Сцена 4

Маріуполь театральний в окупацію

1941–1943 рр.

16 листопада 1941 р.

Відкрився зимовий сезон маріупольського міського театру постановкою комедії А.Островського «Без вини виноватые» російською мовою. Подальші спектаклі йшли українською мовою. За період окупації ***Маріупольським театром ім. Т.Г.Шевченка*** поставлені спектаклі «Синочок», «Сватання на гончарівці», «Пошилися у дурні», «Наймичка», «Маруся Богуславка», «Ревізор», «Рожеве павутиння», «Безталанна», «Вій», «Підступність та кохання» Міллера, особливо «рекомендований» центром (*«Весь Мариуполь», с. 156*).

Демідко О.О. Діяльність Маріупольського музично-драматичного театру ім. Т.Шевченка в період німецької окупації (1941–1943 рр.) [особливості діяльності театру, репертуар і творчі пошуки акторського складу, місце театру в культурному житті мешканців регіону; вплив маріупольського товариства "Просвіта" на розвиток театрального мистецтва регіону] / О.О.Демідко // Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв : наук. журнал. – К. : Міленіум, 2015. – №2. – С. 80-85 – Режим доступу до зб.: http://old.nakkkim.edu.ua/sites/default/files/documents/page/%5Bsite-date-dd%5D-%5B

.

1942 р.
Родіонова Людмила Антонівна,
1921 р.нар., акторка Маріупольського драматичного театру (до війни), добровільно пішла на фронт. Кавалер ордена Леніна та інших урядових нагород
(*«Весь Мариуполь», с. 157*)

Р.А.Родіонова

Рощин И. Подвиг актрисы [воспоминания об актрисе мариупольского театра, санитарке 75-го стрелкового полка ***Л.А.Радионовой***] / И.Рощин // Красная звезда. – 2001. – 7 марта. – Режим доступа к ст.: http://old.redstar.ru/2001/03/07_03/cult42.html.

Яруцкий Л.Д. Дорога длиною в столетье. Театр в Мариуполе : 12. Актриса из Мариуполя [***Л.А.Радионова***] / Л.Д.Яруцкий // Яруцкий Л.Д. Мариупольская старина : рассказы краеведа / Л.Д.Яруцкий. – 2-е изд., доп. – Мариуполь : МФ ООО типография «Новый мир», 2008. – С. 105–109.

ББК 63.3(4Укр-2Мариуполь)
Місце збер.: ФРЦК, чз1

«После того, как Паустовский побывал в Мариуполе, прошло без малого два десятка лет, началась Великая Отечественная война, и он снов пишет о нашем городе. О Мариуполе осени 1941 года, внезапно захваченном немецко-фашистскими войсками, о происходивших в городе событиях, о мужестве простого человека – ***парикмахера мариупольского театра*** повествует его рассказ " Английская бритва".»

С.Гольдберг
http://old-mariupol.com.ua/mariupolskie-stranicy-konstantina-paustovskogo/

«Я действительно был в Мариуполе дважды, и оба раза проездом. ... ***Парикмахер Аветис*** – образ собирательный. Реального прототипа не было.»

Из письма К.Паустовского – Л.Яруцкому, 10.03.1963 г.
(*«Лев Яруцкий. Вспоминают друзья», с. 173*)

Дія друга

Відродження
і функціонування сучасного
Маріупольського театру

сер. XX ст. – перше десятиліття XXI ст.

Сцена 1

Відродження професійного театру, формування трупи

Межа 1940–1950-х рр.

Вересень 1943 р.

У перші дні після звільнення Маріуполя в місто повернувся заслужений артист РРФСР А.С.Ходирев і приступив до відродження театру. Концерти та вистави давалися в приміщенні, яке донедавна займав гастроном "Київ" (нині – "Ласкава", біля Театрального скверу)
(*«Мариупольская старина», 2008 р. вид., с. 109*).

Листопад 1943 р.

Колектив маріупольського драматичного театру передав до фонду допомоги сім'ям фронтовиків і дітям-сиротам 17 тисяч рублів
(*«Весь Мариуполь», с. 162*).

Яруцкий Л.Д. Дорога длиною в столетье. Театр в Мариуполе : Послесловие [возрождение Мариупольского театра, 1943–1959 гг.] / Л.Д.Яруцкий // Яруцкий Л.Д. Мариупольская старина : рассказы краеведа / Л.Д.Яруцкий. – 2-е изд., доп. – Мариуполь : МФ ООО типография «Новый мир», 2008. – С. 109.

ББК 63.3(4Укр-2Мариуполь)
Місце збер.: ФРЦК, чз1

«В конце пятидесятых годов в городском сквере построили здание театра. Это и считалось датой официального основания нашего театра. А в январе 1977 года Яруцкий опубликовал статью "Сколько лет нашему театру?" Сто – доказывал он...»

В.Сухоруков
(*«Лев Яруцкий. Вспоминают друзья», с. 117*)

1947 р.
Закрито ***Маріупольський руський музично-драматичний театр***.
До свого закриття театр живе повним життям: ставляться нові постанови, трупа виїжджає на гастролі, на його підмостках виступають з гастрольними постановами видатні майстри сцени і, навіть, тимчасово в його стінах розташовується ***Вседонецький музично-драматичний театр***
(*за мат. сайтів з історії Маріупольського театру*).

1956 р.
Початок відродження професійного драматичного театру у Маріуполі
(*за мат. статті С.Бурова*)

Буров С. Театр в Мариуполе. Былое. Основатели : Театр в Мариуполе. Возрождение театра [1956 г. – ***начало возрождения профессионального драматического искусства в нашем городе***; строительство и открытие нового здания и формирование труппы] / С.Буров // Буров С. Из истории Мариупольского театра (Годы, события, имена) / С.Буров, С.Отченашенко. – Мариуполь : Приазовский рабочий, 2003. – С. 8–16.

ББК 85.3(4Укр)
Місце збер.: ФРЦК, чз1

Сцена 2

Нова будівля і офіційне визнання професійного рівня театру

Будівництво театру
Кінець 1950-х рр.
(«Весь Мариуполь», с. 149)

1959 р.
Діяльність ***руського драматичного театру*** відновлено: будується новий будинок, створено трупу.

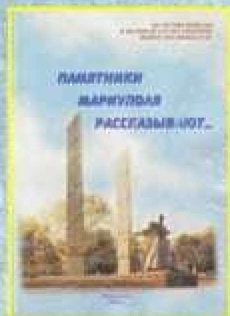
Маріупольському театру присвоєно статус ***Донецького державного***: це – своєрідна хитрість, адже було заведено, що провінційне місто не може мати власного театру (*за мат.* *статті М.Пожогіна* *та сайтів з* *історії Маріупольського театру*).

Начало строительства театра 1958 год... : фото // Все грани : краеведческий форум. Тема – «Старый Мариуполь». – Режим доступа: http://vse-grani.com/viewtopic.php?p=56827.

Будинок
Донецького академічного драматичного театру,
що знаходиться у центрі Маріуполя – у Театральному сквері, було збудовано у ***1956-1960 рр.*** Автори проекту – архітектори А.А.Крилова і С.А.Малишенко.

У ***1983 р.*** рішенням облвиконкому цей будинок і ще 5 об'єктів були визнані ***пам'ятками архітектури місцевого значення.***

Постановою Кабінету Міністрів України від 27 грудня ***2001 р.*** №1761 будинок театру було оголошено ***пам'яткою архітектури державного значення.***

Областной русский драматический театр (г.Мариуполь) // Чаплинская О.М. Памятники Мариуполя рассказывают... / О.М.Чаплинская, Н.В.Пасько, М.И.Солодкая. – Мариуполь: Рената, 2005. – С. 2, 10.

ББК 63.3(4Укр-2Мариуполь)
Місце збер.: ФРЦК

2 листопада 1960 р.
Відбулося ***урочисте відкриття новозбудованого будинку театру*** і перша вистава («Іркутська історія» за п'єсою О.Арбузова)
(*за мат. сайтів з історії Маріупольського театру*).

Донецький академічний драматичний театр м.Маріуполя : Архітектура // Zabytki: сайт, присвячений пам'яткам України. – Режим доступу: http://zabytki.in.ua/uk/567/dramatichniy-teatr-mariupolya.

Фрагмент скульптурної композиції на фронтоні будинка театру
http://visitdonbass.info/?p=3870

Ермишина Л. Зданию мариупольского театра – 50 лет / Л.Ермишина // Приазовский рабочий. – 2010. – 3 нояб. (№167). – С. 4.
Місце збер.: чз1

Перкова Е. Здание мариупольского драматического театра отметило свой полувековой юбилей / Е.Перкова // Вечерний Мариуполь. – 2010. – 15 дек. (№48) – С. 8. – Режим доступа к ст.: http://www.vecherka.com.ua/news.php?full=2680.

Пожогин Н. Зданию Мариупольской драмы – 50 / Н.Пожогин // Ильичевец. – 2010. – 9 дек. (№138). – Режим доступа к ст.: http://ilich.in.ua/news.php?id=16785.
Місце збер.: чз1

«Золотий перетин» в архітектурі міста: театр.

Будівля маріупольського Драматичного театру 1960-го року побудови зведено в стилі радянського монументального класицизму з великою кількістю ліпних декорових елементів. У цього будинку принцип «Золотого перетину» (пропорціональний поділ відрізка на частини, приблизно 5:8) не дотриманий.

Донецкий академический драматический театр г. Мариуполя // «Золотое сечение» в архитектуре города : презентация к научной работе МАН / сост. В.Буров, учащийся Мариупольского государственного технического лицея, сын сотрудницы НБ МГУ. – Мариуполь, 2015. – Слайд 16. – Режим доступу: http://libr-margu.narod.ru/olderfiles/kraezn/mariupol-zolotoe_sechenie.pptx.

3D-туры. Виртуальное путешествие по театру // Торговый Мариуполь: информационный портал. – Режим доступа: http://torgoviy-mariupol.com.ua/descr/5
.

Мала сцена – 62 місця.
Основна сцена – 680 місць:

Джерело: http://dramtheatre.com.ua/kassa.html

Яруцкий Л.Д. Дорога длиною в столетье. Театр в Мариуполе : Предисловие [восстановление истории Мариупольского театра 1878–1959 гг.] / Л.Д.Яруцкий // Яруцкий Л. Д. Мариупольская старина : рассказы краеведа / Л.Д.Яруцкий. – 2-е изд., доп. – Мариуполь : МФ ООО типография «Новый мир», 2008. – С. 80–81.

ББК 63.3(4Укр-2Мариуполь). Місце збер.: ФРЦК, чз1

1978 р.

У зв'язку з ***100-річним ювілеєм*** Донецький обласний російський драматичний театр (м.Жданов) нагороджений орденом «***Знак Пошани***». В театрі працювали 12 народних і заслужених артистів (*за мат. сайтів з історії Маріупольського театру; «Весь Мариуполь», с. 212*).

Наш город – на памятных знаках и медалях, значках и жетонах. Донецкий областной русский драматический театр Мариуполь – Жданов 1878–1978. http://vse-grani.com/viewtopic.php?f=56&t=784&start=40

Квітень. 1985 р.

В Києве проходив ***Республіканський огляд спектаклів, присвячений 40-річчю Перемоги***. Донецький обласний російський драматичний театр (м.Жданов) за спектакль «Бои имели местное значение» удостоєний ***диплома першого ступеня*** (*«Весь Мариуполь», с. 216*).

1985 р.

Відкрита ***мала сцена*** театру (*за мат. сайтів з історії Маріупольського театру*).

21 березня 1998 р.

Відкрилася виставка «Волшебный мир театра» в Маріупольському краєзнавчому музеї, присвячена ***120-річчю Донецького обласного драматичного театру*** (*«Весь Мариуполь», с. 238*).

Червень 2000 р.

В Донецьку завершився II Міжнародний фестиваль «Золотий скіф». В ***номінації «За духовне виховання регіону»*** нагороди удостоєний ***Донецький обласний російський драматичний театр м.Маріуполь*** (*«Весь Мариуполь», с. 241*).

2003 р.

До 125-річчя Маріупольського театру було проведено капітальний ремонт будинку (*за мат. статті М.Пожогіна*).

12 листопада 2007 р.
Наказом Міністерства культури і туризму театру ***присвоєно статус академічного*** (*за мат. сайтів з* *Історії Маріупольського театру*).

Мариупольский драмтеатр стал академическим / К.Добрунов ; инт. взяла Т.Коваль // Приазовский рабочий. – 2007. – 23 нояб. (№176). – Режим доступа к ст.: http://pr.ua/news.php?new=4811.

Місце збер.: чз1

Загальний знімок колективу, колег і друзів театру в оновленому будинку

Пожогин Н. Мариупольский театр: вчера, сегодня, завтра / Н.Пожогин // Ильичевец. – 2014. – 22 марта (№30). – Режим доступа: http://ilich.in.ua/news.php?id=65637.

Ермишина Л. У Мариупольского драматического театра новый сайт – dramtheatre.com.ua / Л.Ермишина // Приазовский рабочий. – 2011. – 29 апр. (№78). – Режим доступа: http://pr.ua/news.php?new=11605.

Ф. 269. **Донецкий ордена «Знак Почета» областной русский драматический театр** (г.Мариуполь), г.Мариуполь Донецкой области. 1986-1995 гг. [***реестр документов***] // Архивный отдел Мариупольского городского совета : Реестр описей. Фонды советского периода и периода независимости Украины / авторы-сост.: Н.Д.Буценко, Л.М.Долгополова, Е.Е.Чистикова, Л.Б.Шендрик. – Мариуполь, 2006. – С. 15. – Режим доступа: http://www.archives.gov.ua/Publicat/Guidebooks/Putivnyk-Mariupol.pdf.

- приказы по основной деятельности;
- протоколы заседаний художественного совета;
- планы работы театра, репертуарные планы;
-годовые отчеты по основной деятельности;
- программы спектаклей (1986-1995);
- документы по переизбранию творческого состава театра (1990);
- акты приема новых пьес;
- сценарии пьес;
- годовые бухгалтерские отчеты;
- статистические отчеты по кадрам;
- документы профсоюзного комитета театра.

Сцена 3

Керівники і творчі цехи театру: режисери, актори, художники, костюмери…

Художніми керівниками театру
в різні роки були видатні діячі театрального мистецтва України:
народний артист УРСР П.Ветров (1960–1963 рр.), заслужений артист УРСР С.Шейко (1964–1967 рр.), Ю.І.Костенко (1986–1988 рр.), В.Балкашінов, нині заслужений діяч мистецтв України (1989–1993 рр.), Н.Волошін (1993-1994 р.р.), А.Котов (1996–2001 рр.), К.Добрунов (2000–2015 рр.)
(*за мат. сайтів з історії Маріупольського театру*).

Областной академический русский драматический театр (г.Мариуполь) // Путеводитель по Мариуполю : официальный сайт / Мариупольский городской совет. – Режим доступа к ст.: http://marsovet.org.ua/euro2012/culture/11.html.

Буров С. Из истории Мариупольского театра (Годы, события, имена) [книга воспоминаний, подготовленная к 125-летию Донецкого областного русского драматического театра (г. Мариуполь)] / С.Буров, С. Отченашенко. – Мариуполь : Приазовский рабочий, 2003. – 136 с.

ББК 85.3(4Укр)
Місце збер.: чз1, ФРЦК

Ветров П.І. – режиссер-постановщик (с. 17–21)
Утєганов А.К. – режиссер-постановщик (с. 43–46, 87–93)
Шейко М.А. – режиссер-постановщик (с. 30–34)

Актори:

Алютова М.П. (с. 22–25)
Ахрамеєв В.С. (с. 51–53)
Боклан С. (с. 119–122)
Демідова Г.А. (с. 94–97)
Доронченко Ю.С. (с. 112–115)
Дубіна (Маргарян) А.А (с. 130–131)
Кленіна Н. (с. 116–118)
Лєсніков Г.Н. (с. 47–50)
Мачкасов В.П. (с. 35–39)
Под'якова Р.І. (с. 30–34)
Сабуров Б.А. (с. 54–62, 82–86)
Сорокко А.В. (с. 40–42)
Чернов А.М. (с. 26–29)
Юргенс Н.Н. (с. 47–50, 98–102)

Ковальчук М.С. – художник-постановщик (с. 63–67, 125–129)

Актори:

Арутюнян А.: 133-й, 135-й (3 статті), 136-й театр. сезони

Атрошенкова Н.: 133-й театр. сезон

Біла Є.: 134-й театр. сезон

Войцеховський А.: 133-й театр. сезон

Доронченко С.: 134-й театр. сезон

Доронченко Ю.: 134-й театр. сезон

Забогонський С.: 133-й, 134-й, 136-й театр. сезони

Китриш І.: 133-й театр. сезон; 134-й театр. сезон

Купленнікова Е.: 134-й театр. сезон

Курашко І.: 135-й театр. сезон

Немчук С.: 133-й, 136-й (2 статті) театр. сезони

Отченашенко С.: 133-й (2 статті), 135-й театр. сезони

Руснак Л.: 134-й театр. сезон

Сабуров Б.: 134-й (5 статей), 135-й театр. сезони

Сарбей В.: 135-й театр. сезон

Фоменко А.: 136-й (2 статті) театр. сезон

Халиченко Є.: 133-й, 134-й, 136-й театр. сезони

Харченко Е.: 136-й театр. сезон

Шаров Н.: 134-й театр. сезон

Шевченко А.: 136-й театр. сезон

Непряхін С. – режиссер: 134-й театр. сезон

Архіпов Л. – художник зі світла: 133-й (2 статті) театр. сезон

Кожевніков В. – композитор: 135-й (2 статті) театр. сезон

Шишкін В.Н. – начальник бутафорского цеха: 134-й театр. сезон

Средства массовой информации о театре [подборка полнотекстовых статей, сгруппированная по театральным сезонам (133–137-й)] // Донецкий академический ордена Почета областной русский драматический театр г.Мариуполь : официальный сайт. – Режим доступа: http://dramtheatre.com.ua/smi/smi.html.

20 лютого 1978 р.

Громадськість міста відзначила 30-річчя творчій діяльності актора Донецького обласного російського драматичного театру (м. Жданов), заслуженого артиста РРФСР Г.М.Лєснікова

(*«Весь Мариуполь», с. 212*).

Дружина – народна акторка УРСР, заслужена акторка РРФСР Наталія Юргенс (http://www.kino-teatr.ru/teatr/acter/m/sov/325968/bio/).

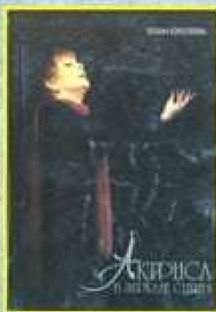
Наталія Юргенс і Георгій Лєсніков, спектакль «Варшавська мелодія»

http://www.kino-teatr.ru/teatr/acter/m/sov/325968/bio/

22 лютого 1982 р.

Колектив Донецького обласного російського драматичного театру, театральна громадськість урочисто відзначили 70-річчя з дня народження і 50-річчя служіння театру народного артиста Української РСР, заслуженого артиста Узбецької РСР ***Бориса Олександровича Сабурова*** (*«Весь Мариуполь», с. 215*).

В Мариуполе почтили память народного артиста Украины Бориса Сабурова [100-летие со дня его рождения и 20-летие со дня смерти народного артиста Украины, заслуженного артиста Узбекистана: фото] / авт. не ук. // 0629.com.ua : сайт г. Мариуполя. – 2012. – 10 июля. – Режим доступа: http://www.0629.com.ua/news/242056.

Коростелева Т. Актриса в зеркале сцены. Страницы творчества Светланы Отченашенко / Т.Коростелева. – Мариуполь : ОАО "ММК им. Ильича", 2004. – 124 с.

ББК 85.3(4Укр)
Місце збер.: чз1, ФРЦК

Режисер
Маріупольського театру
Олександр Утеганов
(фото Б.Дембицького)

Это было когда-то : 1980 г. Главный режиссер Мариупольского драматического театра Утеганов / фото Б.Г.Дембицкого // Фотоагентство Дембицкого : официальный сайт. – Режим доступа: http://fotodem.org.ua/eto-bylo-kogda-to/.

Театр готовит творческий вечер памяти режиссера Утеганова / отдел новостей «ПР» // Приазовский рабочий. – 2014. – 7 марта (№34). – Режим доступа к ст.: http://pr.ua/news.php?new=31463.

Місце збер.: чз1

«Режиссер Театра на Васильевском Алексей Утеганов – родом из театральной семьи.
Его отец, народный артист Украины ***А.К.Утеганов***, в 1968–1986 гг. был главным режиссером Мариупольского драматического театра, ставшего в эти годы одним из лучших театров большой страны.»

Т.Коростелева

Алексей Утеганов: «Героя всегда погубят женщины» / бес. Т.Коростелева // Пятница : Интернет-журнал. – 2014. - №20. – Режим доступа к ст.: http://teatrvo.ru/zhurnal/dvadcatyj-vypusk-zhurnala-pyatnica/aleksej-uteganov-ge[illegible]oya-v[illegible]/.

Режиссер Алексей Утеганов: «Мой путь к театру – это судьба» / бес. Л.Ермишина // Приазовский рабочий. – 2014. – 21 марта (№40). – Режим доступа к ст.: http://pr.ua/news.php?new=31711.

Місце збер.: чз1

Режисер Маріупольського театру Костянтин Добрунов

(фото Л.Сандалова)

Панков А. В гостях у Константина Добрунова, главного режиссера Донецкого ордена Почета русского драматического театра / А.Панков // Приазовский рабочий. – 2007. – 23 марта (№43). – Режим доступа: http://pr.ua/news.php?new=3811.

Місце збер.: чз1

Ермишина Л. Режиссеру Константину Добрунову – 55 лет / Л.Ермишина ; фото Л.Сандалова // Приазовский рабочий. – 2014. – 19 февр. (№25). – Режим доступа к ст.: http://pr.ua/news.php?new=31045.

Місце збер.: чз1

«Театральное отделение в Мариупольском музыкальном училище было открыто в 2011 году по совместной инициативе директора училища В.Д.Андроновой, директора драматического театра Г.А.Чекаленко и главного режиссера театра К. В. Добрунова. Училище стало единственным высшим учебным заведением в Донецкой области, в котором готовят профессиональных актеров.»

М.Ткаленко

Ткаленко М. Посвящается Константину Владимировичу Добрунову. Студенческий бенефис // Маріупольське музичне училище : офіційний сайт. – Режим доступу до ст.: http://muzmar.com.ua/novosti/38-posvy...
.

Добрунов Константин Владимирович, главный режиссёр // Донецкий академический ордена Почета областной русский драматический театр г. Мариуполь: официальный сайт. – Режим доступа: http://dramtheatre.com.ua/dobrunov.html.

Сегодня, на 57 году жизни, умер выдающийся человек - главный режиссер Мариупольского драмтеатра Константин Владимирович Добрунов // Драматический театр (Мариуполь) : открытая группа ВКонтакте. – 2015. – 9 июля (23:22). – Режим доступа: https://vk.com/mariupol_dramteatr.

Культурный Мариуполь понес невосполнимую потерю – умер Константин Добрунов / ред. газеты // Ильичевец. Город. Лента новостей : официальный сайт газеты. – 2015. – 10 июля. – Режим доступа к ст.: http://www.ilich.in.ua/news2.php?id=102184.

Сцена 4

Краєзнавча тема у постановах Маріупольського театру

Черное и красное или мариупольский клад Нестора Махно : Романтическая версия одного убийства... : серия фото / В.Сухоруков ; режиссёр-постановщик К.В.Добрунов ; автор фото Л.Сандалов. – Режим доступа: http://dramtheatre.com.ua/mahno.html.

Чёрное и красное, или Мариупольский клад Нестора Махно : видео-запись спектакля. – Режим доступа: https://vk.com/video-5513417_171417178?list=3d9120c9216605bec6.

Виктор СУХОРУКОВ

Театр абсурда-1937

Мариупольские
записки
не театрального
человека

Шмеркин А. «Театр абсурда – 1937» Виктора Сухорукова [рецензия на книгу] / А.Шмеркин // EGO : электронный журнал. – 2012. – 28 мая. – Режим доступа к ст.: http://ego.com.ua/home/culture/art/2057-lteatr-absurda-1937r-viktora-

.

Сухоруков В. Театр абсурда-1937. Мариупольские записки не театрального человека [материалы уголовного дела И.Лепетченко, личного адъютанта, телохранителя и ближайшего соратника Махно, которое стало отправной точкой в создании пьесы «***Черное и красное, или Мариупольский клад Нестора Махно***», поставленной на сцене мариупольского академического театра русской драмы, а также текст данной пьесы, повесть «Записки не театрального человека», посвященную постановке этого спектакля, статьи из периодических изданий о данном спектакле и др.] / В.Сухоруков. – Мариуполь : Приазовский рабочий, 2012. – 608 с.

ББК 63.3(4Укр-2Маріуполь)
Місце збер.: ФРЦК

Кудрина Л. Театр абсурда-1937 глазами Виктора Сухорукова, не театрального человека [рецензия на книгу] / Л.Кудрина // Приазовский рабочий. – 2012. – 1 авг. (№138). – Режим доступа к ст.: http://pr.ua/news.php?new=20258.

Місце збер.: чз1

Токарский Н. Журналисту Виктору Сухорукову – 60 / Л.Токарский // Приазовский рабочий. – 2013. – 17 окт. (№190). – Режим доступа к ст.: http://pr.ua/news.php?new=28526 .

Місце збер.: чз1

Стретта О. «Черное и красное» - историческая правда без предвзятости / О.Стретта // Донецкий кряж. – 2011. – 29 июля. – Режим доступа к ст.: http://dramtheatre.com.ua/chernoe_i_kracnoe.html.

Стретта О. Мариупольский драмтеатр «разгадал» тайну клада Махно / О. Стретта // Донецкий академический ордена Почета областной русский драматический театр г. Мариуполь : официальный сайт. – Режим доступа к ст.: http://dramtheatre.com.ua/razgadal%20tajnu.html.

За кадром : Оживляя историю. «Черное и красное или мариупольский клад Нестора Махно» / Мариупольское телевидение ; автор прогр. К.Михайлов. – Мариуполь, 2009. – Режим доступа: https ://www.youtube.com/watch?v=Td94_-pYxDk.

Сухоруков В. Последнее прибежище мариупольского «графа Монте-Кристо» — Ивана Лепетченко, личного телохранителя батьки Махно / В.Сухоруков // Приазовский рабочий. – 2007. – 23 марта (№43). – Режим доступа к ст.: http://pr.ua/news.php?new=3807.

Місце збер.: чз1

Сухоруков В. Как КГБ реабилитировал мариупольца Лепетченко - личного телохранителя Нестора Махно / В.Сухоруков // Приазовский рабочий. – 2008. – 10 мая (№69). – Режим доступа к ст.: http://pr.ua/news.php?new=5496.

Місце збер.: чз1

Сцена 5

Театр і Маріупольський державний університет – творча взаємодія

Студенты МГУ – о спектакле и пьесе : материалы заседания «круглого стола» на тему «Проблемы рецепции спектакля по пьесе В.Сухорукова "Черное и красное, или Мариупольский клад Нестора Махно"» / подгот. С.В.Бесчетникова // Сухоруков В. Театр абсурда-1937. Мариупольские записки не театрального человека / В.Сухоруков. – Мариуполь : Приазовский рабочий, 2012. – С. 568–583.

ББК 63.3(4Укр-2Маріуполь)
Місце збер.: ФРЦК

Состоялось очередное заседание научно-культурологического общества «Парадигма» [творческая встреча с ведущим мастером драматического театра г. Мариуполя, народной артисткой Украины, лауреатом премии им. Заньковецкой ***Светланой Ивановной Отченашенко***] / авт. не ук. // Кафедра культурологии и информационной деятельности Мариупольского государственного университета : официальный сайт. – 2015. – 5 мая. – Режим доступа к ст.: http://mdgu-kid.at.ua/news/sostojalos_ocherednoe_zasedanie_nauchno_kulturologicheskogo_obshhestva_paradigma/2015-05-05-175.

Дія третя

Шлях крізь роки: окремі аспекти

Кін. IXX – XX ст.

Сцена 1

Гості маріупольської сцени

Червень 1929 р.
В Маріуполі на гастролях знаходиться харківський ***Державний театр ім. Т.Шевченка.*** (*«Весь Мариуполь», с. 138*).

Яруцкий Л.Д. Цирк братьев Яковенко [гастроли В.Л.Дурова и А.Л.Дурова в Мариуполе] / Л.Д.Яруцкий // Яруцкий Л.Д. Мариупольская старина : рассказы краеведа / Л.Д.Яруцкий. – 2-е изд., доп. – Мариуполь : МФ ООО типография «Новый мир», 2008. – С. 121–126.

ББК 63.3(4Укр-2Мариуполь)
Місце збер.: ФРЦК, чз1

Яруцкий Л.Д. Дорога длиною в столетье. Театр в Мариуполе : 5. Гости мариупольской сцены ; 6. Корифеи украинской культуры в Мариуполе ; 8. *Гликерия Федотова* и другие ; 9. *В.Э.Мейерхольд* в театре Уварова ; 10. «Мариуполь. Театр *Менделеевой-Блок*» [гастроли в Мариуполе: ***В.Н.Андреев-Бурлак***, ***М.М.Глебова***, ***М.Т.Иванов-Козельский***, оперная труппа под упр. ***Буховецкого***; ***М.Л.Кропивницкий***, «Товарищество ***Саксаганского*** и ***Карпенка-Карого***»; «Товарищество новой драмы» и др.] / Л.Д.Яруцкий // Яруцкий Л.Д. Мариупольская старина : рассказы краеведа / Л.Д.Яруцкий. – 2-е изд., доп. – Мариуполь : МФ ООО типография «Новый мир», 2008. – С. 90–97; 99–104.

ББК 63.3(4Укр-2Мариуполь)
Місце збер.: ФРЦК, чз1

25-28 лютого 1984 р.

В ПК «Искра», ПК металургів і в драматичному театрі пройшли гастролі театру-студії народного артиста СРСР ***Сергія Образцова*** «Люді і ляльки» із спектаклем «Зупиніть музику» (*«Весь Мариуполь», с. 216*).

Афіша театру кукол Сергія Образцова

http://dramateshka.ru/index.php/history-puppetry/5795-teatr-kukol-svobrazcova

Січень 1998 р.

В рамках святкування 60-річчя Володимира Висоцкого в Маріуполі побував колектив ***Московського театру драми і комедії на Таганці*** на чолі з режисером Юрієм Любімовим. Актори прийняли участити в церемонії відкриття пам'ятного знака на честь В.Висоцького (*«Весь Мариуполь», с. 238*).

13 березня 1999 р.

В драматичному театрі відбулася прем'єра спектаклю «Маленькі трагедії» по творах А.С.Пушкина. Для постановки був запрошений дипломант театральної академії (Санкт-Петербург) ***Олексій Утеганов*** - син народного артиста УРСР Утеганова, колишнього головного режисера театру у м.Жданов (*«Весь Мариуполь», с. 239*).

Сцена 2

Наші земляки – на сценах зарубіжних театрів

Яруцкий Л.Д. Мариупольцы на сцене Большого театра [цикл статей] / Л.Д.Яруцкий // Яруцкий Л.Д. Мариупольская старина : рассказы краеведа / Л.Д.Яруцкий. – 2-е изд., доп. – Мариуполь : МФ ООО типография «Новый мир», 2008. – С. 337–344.

ББК 63.3(4Укр-2Мариуполь)
Місце збер.: ФРЦК, чз1

Яруцкий Л.Д. Мариупольцы на сцене Большого театра : Премьер Большого театра [***А.П.Боначич***] / Л.Д.Яруцкий // Яруцкий Л.Д. Мариупольская старина : рассказы краеведа / Л.Д.Яруцкий. – 2-е изд., доп. – Мариуполь : МФ ООО типография «Новый мир», 2008. – С. 337–340.

ББК 63.3(4Укр-2Мариуполь)
Місце збер.: ФРЦК, чз1

Яруцкий Л. Мариупольцы на сцене Большого театра [***Герман-Антон Боначич*** (***А.П.Боначич***); статья дополнена фотографиями] / Л.Яруцкий // Старый Мариуполь. История Мариуполя : краеведческий портал. – Режим доступа к ст.: http://old-mariupol.com.ua/mariupolcy-na-scene-bolshogo-teatra/.

Оперний співак Д.Х.Южин з дружиною Н.С.Єрмоленко (меццо-сопрано) у Маріуполі
(*«Весь Мариуполь», с. 101*).

21 червня 1911 р.
У театрі ***братів Яковенко***
дана опера Пуччіні «Туга».
Опера представлена трупою Художньої опери під керівництвом і за участю артиста Імператорських театрів
Давида Христофоровича Южина
(1868–1926) – уродженця села Велика Каракуба (нині с. Роздольне) Маріупольського повіту
(*«Весь Мариуполь», с. 101*).

Яруцкий Л.Д. Мариупольцы на сцене Большого театра : Артист русской оперы [*Д.Х.Южин*] / Л.Д.Яруцкий // Яруцкий Л.Д. Мариупольская старина : рассказы краеведа / Л.Д.Яруцкий. – 2-е изд., доп. – Мариуполь : МФ ООО типография «Новый мир», 2008. – С. 340–342.

ББК 63.3(4Укр-2Мариуполь)
Місце збер.: ФРЦК, чз1

Заходенко Н. Южин (Писитько) Давид Христофоровис / Н. Заходенко // Жизнеописание заслуженных греков Украины (информационно-справочный материал). 1778–2008 гг. / ред. Н.С.Коссе. – Мариуполь : Федерация греческих обществ Украины, 2009. – С. 618–621.

ББК 63.3(4Укр-2Мариуполь)
Місце збер.: чз1

Яруцкий Л. Солист Большого театра [*Д.Х.Южин*] / Л.Яруцкий // Яруцкий Л. Выдающиеся греки-мариупольцы / Л. Яруцкий. – Мариуполь, 1991. – С. 17–18.

ББК 63.3(4Укр-2Мариуполь)
Місце збер.: ФРЦК, чз1

Папуш И.А. Южин (Писитько) Давид Христофорович (Елевферьевич) / И.А.Папуш // Папуш И. А. Творческая деятельность греков Приазовья. Конец XIX–XX век : энциклопедический справочник / И.А.Папуш. – Мариуполь : Приазовский рабочий, 2000. – С. 17–18.

ББК 63.3(4Укр=Гре) *Місце збер.: ФРЦК, чз1*

Рубрики

ФОТОГАЛЕРЕЯ КОНКУРСЫ ФОРУМ

АРТИСТ РУССКОЙ ОПЕРЫ

Воскресенье, Ноябрь 24th, 2013

14 мая 1906 года газета «Мариупольская жизнь» поместила на первой странице объявление, набранное крупным шрифтом: «Оперное турне известных артистов императорских театров Н. С. Южиной и Д. Х. Южина!» Мариупольцам предстояло удовольствие послушать в исполнении столичных знаменитостей «Тоску», «Фауста», «Евгения Онегина», «Вертера», «Пиковую даму».

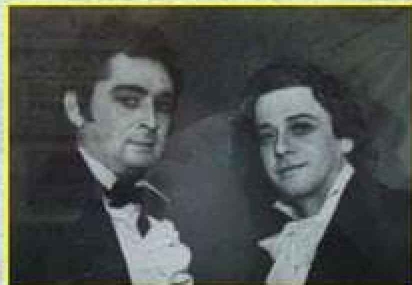
Яруцкий Л. Артист русской оперы [*Д.Х.Южин*; статья дополнена фотографиями] / Л.Яруцкий // Старый Мариуполь. История Мариуполя : краеведческий портал. – Режим доступа к ст.: http://old-mariupol.com.ua/artist-russkoj-opery/.

28 лютого 1911 р.
В Маріуполі народився ***Сергій Миколайович Шапошніков*** (1911–1973) – оперний співак (баритон) народний артист РРФСР. З 1935 року – соліст Ленінградського Малого оперного театру. С1947 р. – викладач Ленінградської консерваторії. Головні партії: Роберт («Іоланта»), Онегін («Євгеній Онегін»), Кошовий («Молода гвардія»), Болконський («Війна і мир») та ін. (*«Весь Мариуполь», с. 99*).

Саенко Р. Сергей Шапошников – выдающийся оперный певец и вокалист из Мариуполя / Р.Саенко // Саенко Р. «Мариуполь-мой любимый город…» : очерки по истории города и края / Р.Саенко. – Мариуполь, 2008. – С. 215–220.

ББК 63.3(4Укр-2Мариуполь)
Місце збер.: ФРЦК, чз1

С.М.Шапошников у ролі Євгенія Онєгіна та С.Я.Лемешев у ролі Володимира Ленського в опері П.І.Чайковського «Євгеній Онєгін» (1949 рік)
http://intoclassics.net/news/2013-11-01-24152

Сергей Шапошников

Сергей Николаевич Шапошников родился 13 марта (28.02) 1911 года в Мариуполе.
В 1935 году окончил Ленинградскую консерваторию (класс пения А.Н.Ульянова) и стал солистом Ленинградского Малого оперного театра. Выступал и как концертный певец, гастролировал за рубежом (Болгария, ГДР, Исландия, Швеция и др.), был признан одним из выдающихся исполнителей романсов.
В исполнении певца в Гостелерадиофонде хранятся записанные на плёнку вокальные циклы "Десять сонетов Шекспира" Д.Кабалевского, "12 Персидских песен" А.Рубинштейна, "Шесть романсов на стихи А.С.Пушкина" Г.Свиридова, "Пять романсов на слова Е.Долматовского" Д.Шостаковича, "Любовь поэта" Р.Шумана, романсы и песни А.Алябьева, А.Аренского, М.Балакирева, М.Глинки, А.Даргомыжского, С.Рахманинова, Н.Римского-Корсакова, П.Чайковского, Ю.Шапорина, русские народные песни.
С 1947 года Шапошников преподавал пение в Ленинградской консерватории (с 1958 - доцент).
Народный артист РСФСР (1957). Лауреат Сталинской (Государственной) премии (1951).
Умер 11 июля 1973 года.

Бедный певец (М.Глинка - В.Жуковский)
Вздымаются волны (Н.Римский-Корсаков - А.Толстой)
Дробится и плещет (Н.Римский-Корсаков - А.Толстой)
[illegible] (Э.Григ - ?)
За окном в тени мелькает (П.Чайковский - Я.Полонский)
Звуки и взор (В.Волошинов - М.Лермонтов)
Зимняя дорога (А.Алябьев - А.Пушкин)
Иртыш (А.Алябьев - И.Веттер)
Колокол стонет (В.Волошинов - М.Лермонтов)

Сергей Шапошников [краткая биографическая справка; подборка mp3-файлов исполнителя] // Красная книга российской эстрады. – Режим доступа: http://kkre-46.narod.ru/shaposhnikov.htm.

Епілог

Інші театри Маріуполя

XX – поч. XXI ст.

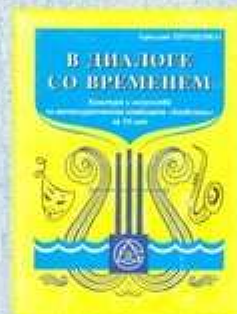

Проценко А. Народному драматическому театру "Азовстали" 70 лет : очерк творческого пути художественного коллектива [активная роль театра в культурной жизни города Мариуполя и металлургического комбината «Азовсталь»; наиболее значительные спектакли по произведениям украинских, русских и зарубежных драматургов] / А.Проценко. – Мариуполь : ПМЦ МК "Азовсталь", 2001. – 108 с.

ББК 85.3(4Укр)
Місце збер.: чз1, ФРЦК

Проценко А. Годы, спектакли, роли [из истории народного театра, выросшего из самодеятельного драматического кружка, открытого в годы становления завода в рабочем клубе комбината «Азовсталь»] / А.Проценко // Проценко А. В диалоге со временем. Культура и искусство на металлургическом комбинате «Азовсталь» за 70 лет / А.Проценко. – Мариуполь : ПМЦ МК "Азовсталь", 1999. – С. 5–30.

ББК 85.3(4Укр)
Місце збер.: ФРЦК

«Женитьба» М.Гоголя. 1972 р. Сцена зі спектаклю. Будівельна площадка стану «3600», «Азовсталь»

Серпень 2000 р.

В Маріуполі відбувся ***перший Міжнародний фестиваль*** дитячих і юнацьких театральних колективів «***Меотіда - 2000***», який проводився в рамках національної програми «Діти України» (*«Весь Мариуполь», с. 241*).

Хаджинова О. Греческой театральной студии – 10 лет! [театральная студия при ДК им. Т. Кацы] / О. Хаджинова // Хронос. – 2010. – №4. – С. 7.

Місце збер.: чз1

Театр кукол «БИБО»

И вновь зазвучат детские голоса. Наша история [*Мариупольский театр кукол*] / авт. не ук. // Театр кукол : официальный сайт. – Режим доступа: http://teatr.arlekinchik.com/nasha-istoriya.html.

Вказані місця збереження екземплярів – структурні підрозділи наукової бібліотеки Маріупольського державного університету у корпусі історичного факультету (пр. Будівельників, 129, 1 поверх):

АНХЛ – абонемент наукової та художнбої літератури (каб. 101-3а)

ФРЦК – фонд рідкісних та цінних книг відділу зберігання фондів (каб. 101-3б)

ІБВ – інформаційно-бібліографічний відділ (каб. 104)

чз1 – читальний зал історичного та економіко-правового факультетів (каб. 101-6)

ЕБ – електронна бібліотека

Видання, наявні в електронній бібліотеці доступні у мережі Інтернет, але тільки для студентів, викладачів і співробітників університету, зареєстрованих за читацькими квитками НБ МДУ (докладніше: http://libr-margu.narod.ru/index/0-16)

Дякуємо за увагу

Автор-укладач – завідуюча відділу інформаційних технологій та комп'ютерного забезпечення НБ МДУ ***О.В.Дейниченко****.*

За надані додаткові матеріали автор висловлює подяку: ***А.В.Гельвіх****, провідному бібліографу інформаційно-бібліографічного відділу НБ МДУ;* ***О.О.Демідко****, аспірантці МДУ.*